

fertes per la *ï* en els mossarabismes, veg. el que en dic a COSSIER (< CURSARIUS) i a CÚBER (Calvià < CALVARIUM). —³ «Perpal de què es serveixen els carboners per sondejar la pila on couen el carbó, i averiguar l'estat del foc», Ruyra, *O. C.*, p. 860.

Contimplaina, -flaina, V. *cantimplaina* (CANT) *Continal*, alteració de *contiral* (TIRA) *Contigu*, *contigüitat*, V. *tànyer* *Continença*, -ència, *continent*, *continental*, V. *tenir* *Contingència*, *contingent*, V. *tànyer* *Contingut*, V. *tenir* *Continu*, *continuació*, *continuar*, *continuatiu*, *continuitat*, V. *tenir* *Conista*, V. *comptar* *Contorbació*, *contorbar*, V. *torbar* *Contorçar*, -òrcer, V. *tòrcer* *Contorn*, *contornada*, *contornar*, *contornat*, *contornejar*, V. *torn* *Contorsió*, *contorta*, V. *tòrcer*

CONTOVAL, costa de Llevant (BDC XII, 24, 105, o *contubal* Bna., *AlcM*) i REbr. (BDC IX, 65), abans *contual*¹ i mall. *contumbal* (*AlcM*), mancant d'informació sobre aquest terme de construcció nàutica, ens limitem a plantejar el suggeriment de si és pronúncia debilitada (amb dissimilació de líquides i dentals) de *contradogal*, que hom defineix com a valencià, en termes que signifiquen un ormeig no gaire diferent;² la formació del nom com a derivat de *do(g)al* essent llavors fàcilment comprensible pel sentit i en tots els aspectes (amb propagació de nasal en la forma mallorquina).

DERIV.: *Sotacontumbal*, *contrasotacontumbal*, mall. (*AlcM*).

¹ Aquest no és castellà, on es diu *durmiente*, perquè el Dicc. Marítimo Esp. de Fz. de Navarrete (1831, p. 229) només el coneix pel *Resumen Náutico* del nostre Antoni de Clariana (nat c. 1680, publ. Bna. 1731). —² No sembla ser el mateix del tot, si és ben exacta la definició de Flores (*Misc. Fabra*, 316), segons el qual 'contoval' es diria *davantalet* o *forro*.

CONTRA, del ll. CŌNTRA 'enfront de, davant per davant', 'contra'. □ I.^a doc.: orígens; formes vulgars com *quantra* apareixen també en els Ss. XI i XII.

En carta al Bisbe d'Urgell, anys 1230-1250, parla el Comanador de Vilamur de «les letres que m'enviàs -- *contra* del abat de Sent Michel e *contra* en G. de Moncada ---» (PPujol, *Docs. Vg. Urg.*, número 13.6); «los cavallers se leven pus tost *contra* senyoria que ls altres», «e en açò que Nós li enviam a pregar, farà ço que fer deu, e en l'als erraria molt durement *contra* Nós e *contra* si», Jaume I (*Cròn. Àg.*, 487, 353). Ara bé la variant ultracorregida *quantra* es troba també bastant en els docs. del període arcaic, en contextos mig-llatins, en part, o quasi purs catalans, però sempre amb fraseologia nostra: «de tua onore quod abes <h>ui --- aqutor la ti seré ad tenere e a defendere *quantra* totos omines», doc. de c. 1055-60 (Balari, *Orig.*, p. 346); fórmula igual, amb la diferència «--- *quantra* cunctos homines» en un

doc. de Maçrat de Segarra de l'a. 1112 (Serra V., *BCEC*, 1907, 83); «donant --- Castel Tallat, entrar e i xir e ger<r>iar *quantra* totos homines», anys 1055-98 (*Liber Feud. Maj.* I, n.º 81, p. 94).

El significat llatí 'enfront de', més etimològic en indoeuropeu, amb una lleu desviació en el matís de 'envers', 'de cara a', resta molt viu sobretot en els primers segles (com en cast. i gall-port. medievals: *DCEC* I, 890b29-50): «fo lo conseyl aytal, que enviassen don Nuno, en una galea que era sua, e En R. de Muntcada en la galea de Tortosa, e que anassen riba mar com qui va *contra* Maylorques», Jaume I (*Àg.*, p. 96 'en direcció a Ciutat') «les montanyes de Maylorques que reguarden *contra* Catalunya», id. (capítol 72).

Aquest valor ha restat viu dialectalment, fins avui, amb lleugers matisos, en terra valenciana, o almenys en tota la zona «transpalànica» (antiga governació dellà Uixò); a la Plana fins i tot amb manteniment fidel al valor etimològic: la partida El Censal «arriba *contra* el Camí la Mar» (Castelló, 1961); a tota la comarca morellana *kontra l'riu*, *kontra la káza* són més o menys 'enfront de'; en el Baix Maestrat (1961) amb matisos més vagues, però que sovint s'acosten a 'enfront de, davant per davant': «el Barranc del Bordà és *contra* 'l Tossal» Xert, «les Planes és una *cuaranya* o gran partida *contra* 'l riu de la Sènia» Canet lo Roig, «això ia està *kontra* la redonda de la 'rmita», «*contra* el Barranc d'Aiguoliva hi ha la partida d'Aiguoliva» Vinaròs. Després ja va essent més definit 'en direcció a', i fins i tot amb idea de moviment: «lo Camí dels Pals, que va *contra* Cervòl» a Sant Jordi; més sovint amb matís quiescent «*contra* 'l Molí de St. Pau hi ha La Llecuna» Albocàsser, «L'Algar és *contra* 'l Barranc de l'Espigolar» Serratella; i fins en el mateix vastíssim terme de Morella: «Les Creus dels Llibis és *contra* 'l Mas de Racó». Així va seguint cap a Migjorn, almenys fins a l'Alcalatén, però més aviat tirant al matís de 'prop de, arrimat a': «La L. de Vecer és *contra* 'l Mas d'Ascla» Santa Madalena, «lo Collet de les Forques és *contra* St. Joan» St. Mateu, «el Barranc del Cervo és *contra* 'l Castell» Cabanes, «la Penella és *contra* la Rambla» Vilafamés, «el Mulí-més-alt és *contra* 'l riu de Montlleó» Benassal, «aquell atre pico és *contra* la Xussera» Culla, «a la Presola hi ha una senieta, *contra* la carretera» Les Useres.¹

Vejam encara alguns extrems que de vegades passen per vulgarismes; i que, si ho són, en tot cas no són recents, ni menys corrupcions. Ja hem vist un cas de la construcció *contra de*, en el doc. de 1230-50; sense preconitzar-ho, no cal tampoc sobtar-se'n si ho retrobem algun cop en grans prosadors moderns: «S'organitzà una revisió del procés --- la instrucció no fou dirigida *contra* els veritables autors dels delictes (perquè aquests no podien ésser d'altres que els afusellats) sinó *contra* dels 'còmplices i encobridors'», Coromines (*Prometeu*, cap. 9.2, p. 158, *O. C.*, 278 b11). En *contra* loc. prepositiva: «A Roma vené Pons Pilat / e l'emperayr' és fort irat / en *contra* él, e fa-